

Een gezond gebit

Alles wat je moet weten over het kattengebbit

Welkom dierenvriend,

Aandoeningen aan het gebit en het tandvlees zijn de meest voorkomende aandoeningen bij katten. Een goed gebit is belangrijk voor de gezondheid van jouw kat. Wanneer het gebit niet juist verzorgd wordt, kunnen er ontstekingen ontstaan in de bek. Deze ontstekingen kunnen zich uiteindelijk verspreiden naar andere delen van het lichaam. Hoe kun jij het gebit van jouw kat verzorgen en hoe herken je gebitsproblemen? In dit e-book lees je alles over het kattengebital.

Wie zijn wij?

VoorMijnDier is de webshop van meer dan 250 dierenartsenpraktijken in Nederland. Op deze webshop kun je alles vinden voor de gezondheid van jouw kat: veilige, verantwoorde producten én advies van dierenartsen en -assistenten.

Wat weet je na het lezen van dit e-book?

- Hoeveel tanden een kat heeft
- Wanneer een kitten haar tanden wisselt
- Hoe je gebitsproblemen kunt herkennen
- Welke gebitsproblemen het meeste voorkomen bij katten
- Hoe je gebitsproblemen kunt voorkomen
- Hoe je het gebit kunt verzorgen
- Hoe je de tanden van jouw kat het beste kunt poetsen (stap-voor-stap uitgelegd)
- Welke extra mogelijkheden er zijn om het gebit te verzorgen

Ook vind je in het e-book een tandfasekaart waarmee je gebitsproblemen kunt herkennen.

Even voorstellen

Dit e-book is gecontroleerd op juistheid door:

Dierenarts Anton Fennema
Dierenkliniek Stroowaert

“Ik ben bijna dertig jaar dierenarts en al 25 jaar werkzaam bij Dierenkliniek Stroowaert. Ik houd me veel bezig met orthopedie tandheelkunde en oogheelkunde. Chirurgie is mijn passie.

Daarnaast sleutel ik graag aan mijn oldtimers, uitsluitend Citroëns. Ook zit ik graag op de racefiets in de bergen en doe aan ultralopen. Jaarlijks ga ik naar Suriname om daar honden te steriliseren als vrijwilliger.”

Inhoudsopgave

Hoeveel tanden heeft een kat?	3
Van melkgebit naar blijvend gebit Gebitsproblemen bij kittens	3
Hoe ontstaan gebitsproblemen?	4
Hoe herken je gebitsproblemen?	5
Wat zijn veel voorkomende gebitsproblemen? Tandplak Tandsteen Tandontsteking/gingivitis FORL/tandresorptie GSC	6
Tandfasekaart	7
Wat als je kat een gebitsprobleem heeft? Wat kost een gebitsbehandeling?	9
Hoe verzorg je het gebit? Tandenpoetsen Stappenplan voor tandenpoetsen Andere gebitsverzorgende producten Aangepaste voeding Gebitsverzorgende snacks Mondwater Poeder voor over voeding	9

Hoeveel tanden heeft een kat?

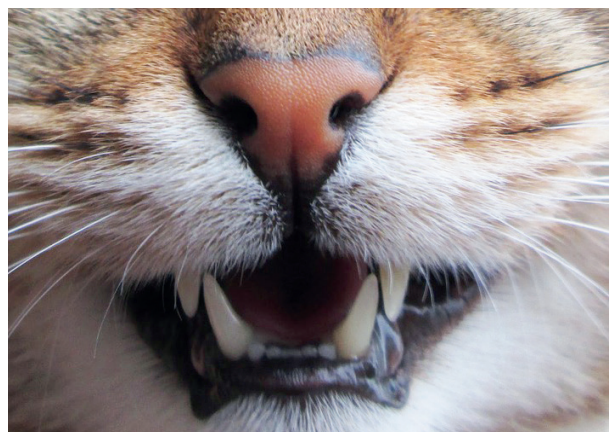
Omdat een kat een vleeseter is, heeft zij een carnivoren gebit. Met dit gebit kan de kat een prooi vangen en verscheuren. Het gebit van een kat bestaat uit:

- 12 snijtanden (6 in de bovenkaak en 6 in de onderkaak)
- 4 hoektanden
- 14 kiezen:
 - 10 premolaren (6 in de bovenkaak en 4 in de onderkaak)
 - 4 molaren (2 in de bovenkaak en 2 in de onderkaak)

Tussen de hoektanden en de kiezen zit een lege ruimte. Een kat heeft in totaal 30 tanden.

Wat is het verschil tussen premolaren en molaren? Premolaren zijn de kleine kiezen en molaren de grote kiezen. Molaren komen niet voor in het melkgebit. Deze grote kiezen komen pas door wanneer de kaken uitgegroeid zijn en er genoeg ruimte is.

De meeste katten hebben een scharend gebit. Dit betekent dat de onderste rij met snijtanden net de achterkant raken van de bovenste rij met snijtanden. De onderste hoektanden liggen hierbij voor de bovenste hoektanden als de bek van de kat gesloten is. De kiezen 'wisselen' elkaar vervolgens af.

Van melkgebit naar blijvend gebit

Een kat heeft net als de mens een melkgebit en een blijvend gebit. Een kat wordt geboren zonder tanden en krijgt na twee tot zes weken haar eerste melktanden. De meeste kittens beschikken na 12 weken over een volledig doorgekomen melkgebit. Vervolgens begint de wisseltijd naar het blijvend gebit. Wanneer een kat 6 maanden oud is, heeft zij meestal haar gehele gebit gewisseld.

Gebitsproblemen bij kittens

Wanneer jouw kitten voor vaccinaties naar de dierenarts gaat, wordt er altijd extra aandacht besteed aan het gebit en de ontwikkeling ervan. Er komen namelijk regelmatig problemen voor bij de wisseling van het melkgebit naar het blijvend gebit.

Gebitsproblemen die een dierenarts kan aantreffen bij kittens:

- **Persisterend melkgebit:** een melktand blijft te lang zitten of valt niet uit. Dit kan leiden tot een afwijkende stand van de blijvende tand.
- **Een afgebroken hoektand:** spelenderwijs kan het gebeuren dat één van de hoektanden afbreekt. Wanneer een hoektand afbreekt, komt het wortelkanaal bloot te liggen. Bacteriën krijgen hierdoor de kans een ontsteking te veroorzaken. De afgebroken hoektand dient zo snel mogelijk getrokken te worden door de dierenarts.
- **Missende tanden:** het kan gebeuren dat er een tand niet doorkomt. Dan moet er altijd een tandheelkundige röntgenfoto gemaakt worden. Soms dient de dierenarts dan in te grijpen. Het kan echter ook voorkomen dat de tand ontbreekt in het gebit.
- **Te veel tanden:** soms bevinden er zich te veel tanden in het gebit van een kitten. Omdat dit op de lange termijn problemen kan veroorzaken, kan het nodig zijn om deze te verwijderen. Dit is te vergelijken met de reden waarom verstandskiezen vaak getrokken worden bij mensen.
- **Tandverkleuringen:** het kan zijn dat de tanden niet wit zijn, maar een andere kleur. Dit kan diverse oorzaken hebben bijvoorbeeld door een ongeluk/val, medicijngebruik of ziekten.

Hoe ontstaan gebitsproblemen?

Tandproblemen komen veel voor bij katten, echter zijn er diverse redenen die ervoor zorgen dat deze tandproblemen ontstaan. Tandproblemen kunnen ontstaan door:

- **Ras:** bij sommige rassen zoals Oosterse rassen en Maine Coons, komen tandvleesontstekingen vaak voor.
- **Voeding:** plakkerige voeding, zoals natvoer, leidt eerder tot tandplak.
- **Leeftijd:** hoe ouder de kat is, des te groter de kans is op gebitsproblemen. 70-80% van de oudere katten hebben in meer of mindere mate gebitsproblemen.
- **Aanleg:** sommige katten zijn gevoeliger voor tandplakvorming.
- **Slechte gebitsverzorging:** om het gebit van jouw kat gezond te houden, is een regelmatige tandverzorging (minimaal 3 keer per week) van belang.

Hoe herken je gebitsproblemen?

Hoe weet je of jouw kat last heeft van haar gebit? Je kunt tandproblemen bij je kat vaak zelf herkennen. De volgende symptomen kunnen duiden op tandproblemen:

- Speekselen/kwijlen: katten met gebitsproblemen kunnen kwijlen en hebben soms ook een nat bekje.
- Verminderde eetlust/gewichtsverlies: je kat kan minder gaan eten en vooral droge harde brokjes laten staan. Let op: er zijn genoeg katten die gewoon door blijven eten terwijl hun gebit in zeer slechte staat is. Als jouw kat normaal eet, betekent dit niet dat zij geen gebitsprobleem heeft.
- Langs de bek wrijven: sommige katten zullen (vooral na het eten) langs hun bek wrijven met hun poten.
- Ander kauwgedrag: het kan zijn dat je kat, om pijn te voorkomen, anders gaat kauwen op haar brokken. Zo kan je kat bijvoorbeeld haar kop scheef houden tijdens het kauwen en maar één kant van haar gebit gebruiken.
- Slechte adem: katten hebben van nature geen slechte adem. Slechte adem kan wijzen op gebitsproblemen, maar ook op spijsverteringsproblemen.
- Ander gedrag: een kat met pijn zal zich anders gaan gedragen. Zo kan het bijvoorbeeld zijn dat je kat een stuk minder actief is omdat zij pijn heeft.

Wanneer jouw kat geen van de bovenstaande symptomen vertoont, kan het alsnog zijn dat je dier last heeft van een gebitsprobleem. Sommige dieren laten hun baasje namelijk niets merken. Kijk daarom regelmatig het gebit na van jouw kat. Let onder andere op:

- rood tandvlees:
- bloedingen:
- loszittende tanden:
- afgebroken tanden:
- de kleur van de tanden.

Herken je de symptomen of heb je bovenstaande verschijnselen waargenomen in de bek van jouw kat? Raadpleeg dan een dierenarts.

Wat zijn veel voorkomende gebitsproblemen?

Bij mensen komen vooral cariës, ook wel 'gaatjes' genoemd, vaak voor. Deze aantasting van het glazuur komt echter nauwelijks voor bij katten. Welke gebitsproblemen komen er dan wel vaak voor bij katten?

Tandplak

Tandplak is een zachte laag die onder andere bestaat uit levende en dode bacteriën, calcium en fosfor uit het speeksel, voedselresten en water. Dit laagje is nauwelijks zichtbaar en bevindt zich vaak langs het tandvlees, maar kan zich ook op andere plekken ophopen.

Tandplak kun je zelf verwijderen met een tandenborstel. Tandsteen is alleen te verwijderen door een dierenarts.

Tandsteen

Tandsteen ontstaat wanneer er door speeksel verkalkingen ontstaan in het tandplak. Overal waar tandplak zit, kan tandsteen ontstaan. Tandsteen is een harde en ruwe laag en geeft een bruinige kleur. Wanneer tandsteen niet verwijderd wordt, kan het leiden tot ontstekingen en uiteindelijk zelfs tot het verlies van tanden.

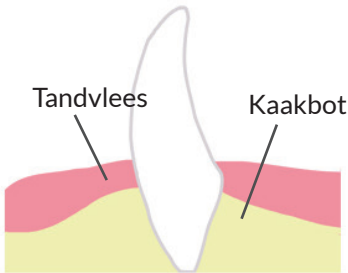
Tandontsteking/gingivitis

Door ophopende bacteriën langs de rand van het tandvlees kan er een tandontsteking ontstaan. Gezond tandvlees is roze van kleur en kan pigmentvlekken bevatten. Je herkent een tandontsteking doordat het tandvlees rood gezwollen is en gemakkelijk bloedt. Wanneer een tandontsteking niet wordt behandeld, kan het onderliggende bot ook aangetast worden (paradontitis). Het is dus van belang dat de dierenarts tandsteen bij jouw kat verwijdert. De infectie kan in sommige gevallen bestreden worden met antibiotica/ontstekingsremmers. Tandten dien echter niet meer te redden zijn dienen getrokken te worden.

Andere gebitsproblemen die minder vaak voorkomen zijn cariës, afgesleten tanden, afgebroken tanden, mondslijmvliesontsteking (stomatitis) en tumoren.

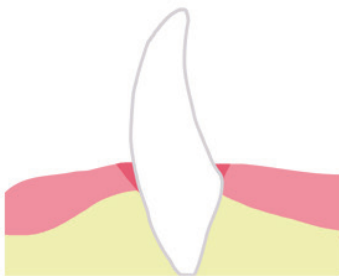
Zie op de volgende pagina de tandfasekaart, hiermee je zien hoe gebitsproblemen zich kunnen ontwikkelen.

Op de tandfasekaart kun je zien in welke mate gebitsproblemen zich kunnen ontwikkelen.

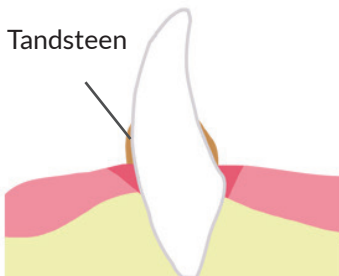
Klinisch gezond

- Mogelijk met enige tandplak.

Tandvleesontsteking

- Ophopende bacteriën in het tandplak zorgen voor een ontsteking.
- Tandvlees is rood gezwollen en bloedt gemakkelijk.

Beginnende gebitsproblemen

- Door speeksel is het tandplak verkalkt en ontstaat tandsteen.
- Het bot wordt langzaam door de ontsteking aangetast.

Gematigde gebitsproblemen

- Het bot wordt steeds meer aangetast.
- Tandvlees trekt zich terug, tandwortel kan zichtbaar worden.

Gevorderde gebitsproblemen

- De tanden komen los te zitten en er kan sprake zijn van tandverlies.
- Er is een infectie en ontsteking rondom de tandwortel.

Naast tandplak, tandsteen en tandontstekingen kan het ook voorkomen dat een kat een afwijking aan het gebit heeft. De volgende gebitsafwijkingen komen voor bij katten:

FORL/tandresorptie

FORL (Feline Odontoclastische Resorptieve Laesie), tandhalslaesies of tandresorptie is een pijnlijke aandoening die vrijwel alleen gezien wordt bij katten. Net als bij cariës bij mensen, ontstaat er bij FORL een gaatje in de tand. Echter is de oorzaak anders dan bij cariës. Glazuuretende cellen (odontoclasten) zorgen er normaal gesproken voor dat de glazuurlaag op de tanden langzaam vernieuwd wordt en zo gezond blijft. Maar bij FORL zijn deze cellen als het ware op hol geslagen. Ze worden zo actief dat er niet alleen glazuur verwijderd wordt, maar er hele gaten in de tand ontstaan. Vaak worden meerdere tanden en kiezen getroffen door FORL. Deze aandoening is niet te genezen. De enige effectieve behandeling is het verwijderen van de aangetaste tanden en kiezen. Tijdens de behandeling worden de gezonde tanden en kiezen direct goed gereinigd.

Blijf het gebit goed verzorgen na deze behandeling om de kans te verkleinen dat FORL toeslaat in de overgebleven tanden en kiezen.

GSC

GSC (Gingivitis Stomatitis Complex) is een aandoening aan de slijmvliezen van de bek. Hierbij is het tandvlees ontstoken (gingivitis) en ook het slijmvlies in de bek (stomatitis). Katten met deze aandoening hebben dit vaak al van jongs af aan en zijn vaak rustiger in hun gedrag. De enige effectieve behandeling voor GSC is het verwijderen van alle kiezen en tanden. Een goede gebitsverzorging kan helpen de ernst van de ontstekingen te verminderen.

Andere gebitsproblemen die voorkomen zijn cariës, afgesleten tanden, afgebroken tanden, mond-slijmvliesontsteking (stomatitis) en tumoren.

Wat als je kat een gebitsprobleem heeft?

Wanneer de dierenarts een gebitsprobleem vaststelt, dient er meestal een gebitsbehandeling uitgevoerd te worden. Een gebitsbehandeling vindt altijd onder narcose plaats. Dit komt omdat er alleen onder narcose gebruik gemaakt kan worden van een ultrasoon reinigingsapparaat en een apparaat om de tanden te polijsten. Bovendien kan de dierenarts overal goed bij wanneer je kat onder narcose is, ook bij de achterste kiezen en de binnenzijde van het gebit.

Soms worden er tijdens deze behandeling ook tanden en kiezen getrokken als blijkt dat de ontsteking de wortel van de tand heeft blootgesteld of als de tand zodanig is beschadigd.

Wanneer de dierenarts twijfelt over de gezondheid van bepaalde tanden kan er een röntgenopname gemaakt worden van het gebit.

Wat kost een gebitsbehandeling?

De kosten van een gebitsbehandeling zijn voor ieder dier verschillend. Dit is afhankelijk van ras, gewicht, leeftijd, de staat van het gebit, maar ook eventuele gezondheidsklachten waar rekening mee gehouden dient te worden. Je dierenarts kan een kosteninschatting maken voor jouw kat.

Hoe verzorg je het gebit?

Een goede gebitsverzorging is van belang om tanden en tandvlees gezond te houden en gebitsproblemen te voorkomen. Deze gebitsverzorging bestaat allereerst uit de juiste voeding en tandenpoetsen, maar kan aangevuld worden met diverse gebitsverzorgende producten.

Tandenpoetsen

Net als bij mensen vormt tandenpoetsen een belangrijk onderdeel van de verzorging van het gebit. Door de tanden van je kat regelmatig te poetsen, verwijder je tandplak en help je tandsteen te voorkomen. Poets de tanden van je kat minimaal twee à drie keer per week. Eén keer langs alle tanden en kiezen gaan, is al voldoende om de vorming van tandplak tegen te gaan. Je kunt gebruik maken van een gaasje om je vinger, een vingertandenborstel of een tandenborstel.

Let op!

Gebruik altijd een tandpasta die speciaal voor dieren is! In tandpasta voor mensen zit namelijk vaak xylitol. Xylitol is giftig voor de meeste dieren en kan leiden tot een dodelijke daling van de bloedsuikerspiegel. Ook bevat onze tandpasta te veel fluor waardoor dit bij doorslikken problemen kan geven.

Stappenplan voor tandenpoetsen

Stap 1: Wennen

Laat je kat allereerst een aantal dagen wennen aan tandpasta. Dit kan door een klein beetje tandpasta op je vinger te plaatsen en je kat dit er voorzichtig af te laten likken.

Na een aantal dagen kun je jouw kat laten wennen aan aanrakingen in haar bekje. Til haar bovenlip op en raak voorzichtig de tanden aan (evt. met iets lekkers). Beloon je kat wanneer zij dit toelaat. Oefen dit dagelijks totdat jouw kat dit als alledaags ervaart.

Stap 2: Het gaasje

Oefen vervolgens met een gaasje. Til haar bovenlip op en ga langzaam en zachtjes met een gaasje om je vinger over de tanden heen. Probeer niets te forceren en laat je kat regelmatig slikken. Ga niet verder dan jouw kat dat toelaat. Beloon je kat vervolgens. Gaat dit goed? Ga dan door naar de volgende stap.

Stap 3: (Vinger)tandenborstel

Je kunt nu aan de slag met een (vinger)tandenborstel. Til de bovenlip van je kat op en begin langzaam en zachtjes met het poetsen van de hoektanden. Gebruik je een tandenborstel? Houd dan je vinger op de achterkant van de borstelkop zodat je meer controle hebt. Bouw het iedere keer op en poets voorzichtig de voortanden en de kiezen. Poets de tanden met een op- en neerwaartse beweging. Ook hierbij geldt: forceer niets en beloon je kat bij goed gedrag.

Tandenpoetsen kan in het begin best lastig zijn. Dit is voor jullie beiden een nieuwe activiteit. Door het stappenplan te volgen en jouw dier bij ieder succes te belonen, kom je al een heel eind!

Verder is het belangrijk dat je een zo ontspannen mogelijke sfeer creëert. Het is helemaal niet erg als het niet direct lukt, zolang je kat er geen negatieve ervaring aan over houdt. Probeer je kat vooral niet te dwingen.

Andere gebitsverzorgende producten

Wat nou als je weken hebt geoefend, maar je kat het tandenpoetsen écht niet ziet zitten of als je wat extra's wil doen? In dit hoofdstuk vind je allerlei producten die kunnen helpen het gebit van jouw kat te verzorgen. Wij hebben ze voor jou op een rijtje gezet:

Aangepaste voeding

Er zijn speciale voedingen beschikbaar die tandproblemen tegengaan. De brok van deze speciale voeding is vaak wat groter en anders van textuur. Hierdoor moet jouw kat meer moeite doen om de brok kapot te bijten en ontstaat er wrijving rondom de tanden. De etensresten en tandplak worden er als het ware afgeschuurd.

Gebitsverzorgende snacks

Gebitsverzorgende snacks kunnen helpen de vorming van tandplak tegen te gaan. Deze snacks zijn bijvoorbeeld wat groter zodat ze extra wrijving veroorzaken. Of ze bevatten enzymen die de bacteriegroei in de bek tegengaan. Deze gebitsverzorgende snacks zijn een ideale manier om jouw kat te belonen en direct het gebit te verzorgen.

Mondwater

Mondwater helpt tandplak tegen te gaan door middel van enzymen. Door de bacteriegroei te remmen, zorg je dat je kat minder kans heeft op tandsteen, een slechte adem en een tandvleesontsteking.

Mondwater kun je gemakkelijk toevoegen aan het drinkwater van jouw kat. Je dient het water iedere 24 uur te verversen.

Poeder voor over voeding

Er zijn poeders beschikbaar op de markt die je over de voeding van jouw kat kunt strooien. Deze poeder helpt tandplak tegen te gaan door de hechting van bacteriën aan het tandoppervlakte te verminderen.

VOORMIJN **DIER**

Direct aan de slag!

Op voormijndier.nl kun je alles vinden voor een goede gebitsverzorging. Zo vind je op VoorMijnDier:

- Tandborstels voor katten
- Tandpasta voor dieren
- Dental voedingen
- Gebitsverzorgende snacks
- Mondwater
- Dental poeder

Wil je nog meer lezen? Op onze website vind je nog veel meer informatie over de gezond en verzorging van jouw dier. Onze dierenartsen en -assistenten geven jou graag advies!

www.voormijndier.nl